

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
на тему: «Облік, аналіз та контроль фінансових результатів торговельного
підприємства (на прикладі ТОВ «Кас-Агро»)»

Виконавець:

Студентка факультету менеджменту, обліку
та інформаційних технологій

Панайотова Надія Сергіївна _____

(підпис)

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, старший
викладач

Яцунська Олеся Сергіївна _____

(підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Фінансові результати фінансово-господарської діяльності організацій, що виражаються як прибутки і збитки, характеризують економічну ефективність, а прибуток є основним джерелом розвитку сучасного підприємства. У період становлення ринкових відносин пред'являються підвищені вимоги до процесу формування фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання. Формування інформації про фінансові результати організації для прийняття ефективних управлінських рішень є одним із завдань бухгалтерського обліку, аналізу та контролю, яке в умовах наближення змісту вітчизняного бухгалтерського обліку до прийнятих у міжнародній практиці норм набуває першорядного значення.

Щоб забезпечити фінансове благополуччя організації у сучасних умовах, управлінському персоналу необхідно своєчасно оцінювати фінансове становище, з'ясувати причини перевищення витрат над доходами. Однією з причин такої ситуації та низьких кінцевих фінансових результатів діяльності організацій є втрати активів, які зумовлені відсутністю добре налагодженої системи бухгалтерського обліку. Окрім того, формування фінансових результатів та відображення їх у бухгалтерському обліку торгівельними підприємствами багато в чому пов'язане з галузевими особливостями даних суб'єктів господарювання. В таких умовах особливо гостро постає питання необхідності удосконалення системи регулювання бухгалтерського обліку та звітності, підвищення ролі обліку.

Аналіз фінансових результатів організації є заключним етапом процесу бухгалтерського обліку та контролю, виходячи з якого, з однієї сторони, дається оцінка отриманих результатів, з іншої, формується фінансова стратегія, виробляються заходи її реалізації. Такий аналіз особливо важливий в умовах ринку, коли кожна організація стикається з необхідністю всебічного вивчення діяльності своїх партнерів, а також власного фінансового стану та компетентності своїх керівників.

Недостатня вивченість практичних питань методології обліку, аналізу та контролю фінансових результатів торгівельних підприємств у сучасних економічних умовах визначила необхідність та актуальність дослідження цієї проблеми, та зумовили вибір теми роботи.

Метою роботи є дослідження особливостей обліку, аналізу та контролю фінансових результатів торгівельного підприємства на прикладі ТОВ «Кас-Агро».

Для досягнення поставленої мети в роботі були визначені наступні **завдання**:

- з'ясувати економічний зміст та методичні підходи до визначення фінансових результатів торговельних підприємств;
- визначити завдання та значення обліку, аналізу та контролю фінансових результатів торговельних підприємств;
- дослідити нормативне забезпечення обліку, аналізу та контролю фінансових результатів торговельних підприємств;

- надати характеристику фінансово-господарської діяльності ТОВ «Кас-Агро» та постановки обліково-аналітичної роботи на підприємстві;
- розглянути організацію бухгалтерського обліку фінансових результатів в ТОВ «Кас-Агро»;
- проаналізувати фінансові результати ТОВ «Кас-Агро»;
- визначити особливості методики контролю фінансових результатів на підприємстві;
- з'ясувати напрями удосконалення системи бухгалтерського обліку фінансових результатів на підприємстві;
- здійснити пошук резервів збільшення фінансових результатів в ТОВ «Кас-Агро»;
- визначити можливості удосконалення системи контролю фінансових результатів в ТОВ «Кас-Агро».

Об'єктом дослідження є процес обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами сучасного підприємства.

Предметом дослідження виступає облік, аналіз та контроль фінансових результатів торговельного підприємства на прикладі ТОВ «Кас-Агро».

Методи дослідження. В процесі дослідження було використано систему методів, націлених на вирішення поставленої мети та завдань. Методи аналізу та синтезу, а також порівняння застосовано до з'ясування поняття фінансових результатів, визначення їх завдання та значення обліку, аналізу та контролю; нормативно-правовий метод застосовано до визначення нормативного забезпечення обліку, аналізу та контролю фінансових результатів. В процесі аналізу фінансових результатів та пошуку резервів їх покращення застосовувалися методи вертикального та горизонтального аналізу, факторний аналіз, метод аналізу рядів динаміки. Організація обліку фінансових результатів та методика їх контролю на підприємстві досліджувалися за допомогою методів узагальнення та абстрагування. При оформленні результатів дослідження використано табличний та графічний методи.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (85 найменувань) і 17-и додатків. Загальний обсяг роботи становить 139 сторінок. Основний зміст викладений на 86 сторінках. Робота містить 27 таблиць, 10 рисунків.

Публікації. За результатами дослідження автором були опубліковані праці, які були розміщені у збірнику тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції "Економіка, фінанси, облік і право: проблеми, тенденції, напрями" (м. Полтава, 09 листопада 2021 року).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні основи організації обліку, аналізу та контролю фінансових результатів торговельних підприємств*» з'ясовані економічний зміст та методичні підходи до визначення фінансових результатів торговельних підприємств; визначені завдання і значення обліку, аналізу та контролю фінансових результатів торговельних підприємств; досліджене

нормативне забезпечення обліку, аналізу та контролю фінансових результатів торговельних підприємств.

У другому розділі *«Методика та організація обліку, аналізу та контролю фінансових результатів торговельного підприємства ТОВ «Кас-Агро»»* надана характеристика фінансово-господарської діяльності ТОВ «Кас-Агро» та постановки обліково-аналітичної роботи на підприємстві; розглянута організація бухгалтерського обліку фінансових результатів в ТОВ «Кас-Агро»; проаналізовані фінансові результати ТОВ «Кас-Агро»; визначені особливості методики контролю фінансових результатів на підприємстві.

У третьому розділі *«Напрями удосконалення методики обліку, аналізу та контролю фінансових результатів ТОВ «Кас-Агро»»* з'ясовані напрями удосконалення системи бухгалтерського обліку фінансових результатів на підприємстві; здійснений пошук резервів збільшення фінансових результатів в ТОВ «Кас-Агро»; визначені можливості удосконалення системи контролю фінансових результатів в ТОВ «Кас-Агро».

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження зроблено наступні висновки:

1. Існуючі в бухгалтерсько-економічній літературі підходи до розуміння фінансового результату напряду залежать від позицій науковців, на підставі яких вони розглядають цю категорію: рівня розвитку науки, положень нормативно-правової бази на певний період; розвитку критеріїв для класифікації. Відповідно існуючі визначення фінансового результату та його форм відрізняються між собою, що обумовлено складністю досліджуваної категорії. Вважаємо, що прибуток, збиток та нульовий результат є складовою частиною кінцевого результату діяльності торговельного підприємства, за допомогою яких можна оцінити ефективність господарювання та прийняти відповідне управлінське рішення. При цьому слід вважати прибуток – позитивним, а збиток – негативним фінансовим результатом діяльності. Зміст же категорії фінансових результатів найповніше можна розкрити лише при з'ясуванні їх класифікаційних ознак, що може бути базисом для створення відповідної інформаційної моделі. Водночас у сучасних умовах проблема визначення сутності різних показників, що стосуються фінансових результатів діяльності торговельного підприємства, залишається дуже актуальною і вимагає подальших досліджень.

2. Значення обліку, аналізу та контролю фінансових результатів обумовлено тим, що вони складають компоненти єдиної обліково-аналітичної інформаційної системи прийняття управлінських рішень на підприємстві. На сьогодні науковцями по різному визначаються завдання обліку, аналізу та контролю фінансових результатів. Головними з них вважаємо надання інформації про обсяги фінансових результатів, отриманих підприємством за певний період, забезпечення достовірності цієї інформації, з'ясування зміни розмірів фінансових результатів в динаміці, їх структуру, фактори впливу на них та пошук резервів їх покращення.

3. Принципи та вимоги до обліку, аналізу та контролю фінансових

результатів визначено низкою нормативно-правових документів, які можна згрупувати наступним чином: нормативно-правові акти, які регламентують процедуру обліку фінансових результатів, до яких відносяться Господарський кодекс, закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», НПСБО 25 «Спрощена фінансова звітність», П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати», План рахунків бухгалтерського обліку активів капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та інструкції до неї, Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності; нормативно-правові акти, які регламентують проведення аналізу фінансових результатів, до яких відносяться Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій, Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій; нормативно-правові акти, які регламентують проведення контролю фінансових результатів, до яких відносяться Податковий кодекс України, Закони України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Міжнародні стандарти аудиту та Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності.

4. ТОВ «Кас-Агро» з 2018 року займається комерційною діяльністю на ринку сільськогосподарської продукції. Підприємство має лінійно-функціональну організаційну структуру. Зростання валюти балансу свідчить про те, що підприємство активно розвивається. Водночас після 2019 р. спостерігається уповільнення темпів зростання. Підприємство не має власних необоротних активів, а в структурі оборотних активів переважає інша дебіторська заборгованість. Також існує тенденція до зростання дебіторської заборгованості за продукцію при одночасному скороченню поточної кредиторської заборгованості за товари.

5. Бухгалтерськими документами з обліку доходів від реалізації на ТОВ «Кас-Агро» виступають: договори, виписка банку, рахунок фактура, товарно-транспортна накладна, накладна довідки бухгалтерії. Бухгалтерськими документами з обліку витрат на ТОВ «Кас-Агро» виступають договори, рахунки, акти (придбаних послуг), накладні, податкові накладні, наряди на відрядну роботу, відомість нарахування на фонд оплати праці, акт (відомість) на брак, довідки бухгалтерії. На підставі первинних документів здійснюється узагальнення інформації про доходи та витрати підприємства в синтетичних облікових регістрах. Для цього ТОВ «Кас-Агро» використовує рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності», рахунки класу 2 «Запаси» та рахунки класу 9 «Витрати діяльності». Фінансові результати визначаються на рахунку 79 «Фінансові результати». За кредитом рахунку 79 «Фінансові результати»

відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом – суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, також належна сума нарахованого податку на прибуток. Далі результати узагальнюються в головній книзі, на підставі даних якої складається фінансова звітність.

6. На ТОВ «Кас-Агро» в 2019 р. спостерігалось підвищення ефективності діяльності, про що свідчить зростання обсягів чистого доходу від реалізації, загальної суми доходів підприємства, обсягів чистого прибутку та показники рентабельності. В 2020 р. ситуація погіршилася, але підприємство залишалося рентабельним, а обсяги чистого прибутку склали 170,7 тис. грн. водночас рівень рентабельності за різними показниками погіршився, за виключенням рентабельності середньорічної вартості виробничих запасів за рахунок скорочення їх обсягів.

7. Контроль фінансових результатів на ТОВ «Кас-Агро», найчастіше, набуває двох організаційних форм: перевірки, яка включає оцінку та аналізу, що спрямовані на вивчення однієї чи декількох сторін фінансово-господарської діяльності ТОВ «Кас-Агро». За обсягом вивчення матеріалу перевірка значно вужче від ревізії та, на відміну від останньої, не обмежена конкретними вимогами; внутрішній аудит - перелік консалтингових та аналітичних процедур з метою попередження виникнення помилок, оптимізації організаційно-управлінського процесу підприємства. Підставою для проведення перевірки є наказ (розпорядження) керівника ТОВ «Кас-Агро», в якому визначається склад та відповідальні групи, яка здійснює перевірку.

8. За результатами факторного аналізу можна оцінити якість прибутку та можливі джерела його збільшення. Якість прибутку від основної діяльності вважається високою, якщо її збільшення зумовлене зростанням обсягу продажів, зниженням собівартості продукції. Низька якість прибутку характеризується зростанням обсягів реалізації за рахунок росту цін на продукцію без збільшення фізичного обсягу продажів і зниження витрат на гривню продукції. Збільшення фінансових результатів на ТОВ «Кас-Агро» можливе за рахунок: нарощення обсягів реалізації продукції; здійснення заходів щодо підвищення продуктивності праці своїх працівників; зменшення витрат на реалізацію продукції; кваліфікованого здійснення цінової політики; грамотної побудови ділових відносин з постачальниками, посередниками, покупцями; покращення системи маркетингу на підприємстві; удосконалення продукції з середнім рівнем рентабельності, а низькорентабельну зняти з продажу; постійного проведення наукових досліджень аналізу ринку, поведінки споживачів і конкурентів.

9. Об'єктивна оцінка робочих документів та використання запропонованої методики покрокового вивчення діяльності ТОВ «Кас-Агро» (організація контролю; пошук або моніторинг фінансових результатів; підведення підсумків контролю) дозволять здійснити дотримання достовірності, законності, доцільності та економічної ефективності її фінансово-господарської діяльності. Впровадження запропонованої моделі внутрішнього контролю фінансових результатів дозволить сконцентрувати та прискорити процеси контролю.

АНОТАЦІЯ

Панайотова Н. С. Облік, аналіз та контроль фінансових результатів торговельного підприємства (на прикладі ТОВ «Кас-Агро»).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності».

Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2021.

В роботі з'ясовані економічний зміст та методичні підходи до визначення фінансових результатів торговельних підприємств; визначені завдання і значення обліку, аналізу та контролю фінансових результатів торговельних підприємств; досліджене нормативне забезпечення обліку, аналізу та контролю фінансових результатів торговельних підприємств.

В процесі дослідження надана характеристика фінансово-господарської діяльності ТОВ «Кас-Агро» та постановки обліково-аналітичної роботи на підприємстві; розглянута організація бухгалтерського обліку фінансових результатів; проаналізовані фінансові результати ТОВ «Кас-Агро»; визначені особливості методики контролю фінансових результатів на підприємстві.

Також обґрунтовані напрями удосконалення системи бухгалтерського обліку фінансових результатів на підприємстві; здійснений пошук резервів збільшення фінансових результатів; визначені можливості удосконалення системи контролю фінансових результатів в ТОВ «Кас-Агро».

Ключові слова: фінансові результати, підприємство, облік, аналіз, контроль, економічний зміст, нормативне забезпечення, методика, резерви, шляхи удосконалення.

ANNOTATION

Panaiotova N. Accounting, analysis and control of financial results of a trading company (by the example of Kas-Agro LLC).

Thesis for Master degree in specialty 071 «Accounting and Taxation» under the master's program «Accounting, audit, taxation of business activities»

Odessa National Economic University. - Odessa, 2021.

The paper clarifies the economic content and methodological approaches to determining the financial results of commercial enterprises; defined tasks and values of accounting, analysis and control of financial results of trade enterprises; the normative maintenance of accounting, analysis and control of financial results of trade enterprises is investigated.

In the course of research, the characteristic of financial and economic activity of Kas-Agro LLC and statement of accounting and analytical work at the enterprise is given; the organization of accounting of financial results is considered; analyzed the financial results of Kas-Agro LLC; the peculiarities of the method of control of financial results at the enterprise are determined.

Also, the directions of improvement of system of accounting of financial results at the enterprise are substantiated; the search for reserves to increase financial results; identified opportunities to improve the control system of financial results in Kas-Agro LLC.

Keywords: financial results, enterprise, accounting, analysis, control, economic content, regulatory support, methodology, reserves, ways to improve.